

محلات منطقه ما:

نهمین: بالا خیابان، پایین خیابان

گوهر «گوهر شاد» هنوز می درخشد

مسجدی که در ۱۱ سال ساخته شد

گوهر شاد یازده سال از عمرش را صرف ساخت مسجدش کرد. وقتی هم ساخت و ساز به پایان رسید، از میان پسرانش که هر دو خطاط بودند، بایسنقر میرزا خطاطی ایوان مقصوره را بر عهده گرفت. البته سلطان ابراهیم که از او دو کتاب قرآن به یادگار مانده (یکی در موزه پارس استان فارس و دیگری در آستان قدس نگهداری می شود) چون حاکم شیراز بود، موفق به کتیبه نویسی نشد. گوهر شاد آغا که موفق شده بود در آن زمان بزرگ ترین مسجد را بسازد، درست چهل سال پس از افتتاح مسجدش شبانه به دست برادرزاده شاهرخ به قتل رسید و با دفن پیکرش در مدرسه ای که خودش بانی ساخت آن در هرات شده بود، پرونده زندگی اش برای همیشه بسته شد. با وجود این، هنوز نام او که در مسجد گوهر شاد در دو محل (بالای در نقره ای دارالسیاده و کتیبه ایوان مقصوره) آمده، همچنان زنده است. منابع: تاریخ آستان قدس (عطاردی) و مسجد و موقوفات گوهر شاد (سیدی).

شاهرخ، پسر تیمور، وقتی پاچای او گذاشت، مانند پدرش، همسرانش را در حوزه هنر و معماری آزاد گذاشت. بر این اساس شمار آثار باقی مانده از ملکت آغا بیشتر از دیگر زنان او و آثار بیجا مانده از گوهر شاد آغا هم باشکوه تر از آثار دیگر زنان او است. البته چون گوهر شاد نسبت به دیگر زنان شاهرخ نفوذ بیشتری در برابر او داشت، بهترین معمارها هم در اختیار او بودند. او برای ساخت مسجد گوهر شاد استاد قوام الدین شیرازی را که معمار مشهور عصر تیموریان بود، به کار گرفت. در همان سال های ابتدایی آغاز ساخت مسجد، خان زاده بیگم، مادر گوهر شاد آغا، از دنیا رفت و او مادرش را در جوار حرم مطهر امام رضا (ع) دفن کرد و گویا خودش هم دست داشت خانه ابدی اش در نزدیکی مادرش باشد. اما قتل شبانه دستش را از مشهد کوتاه کرد.

گردآوری - شوشتری انامش رامی توان بانوی زنده تاریخ گذاشت که با گذشت بیش از ۶۵۰ سال از حیاتش، هنوز هم یادش می کنیم؛ بانویی که با کار خیر نامش در ایران ماندگار شد. گوهر شاد آغا وقتی در ۳۳ سالگی پایش به مشهد رسید، هنوز جوهر مهر پادشاهی شاهرخ گورکانی بر پادشاهی ایران خشک نشده بود و خراسان روزهای آشفته اش را سپری می کرد. با وجود این، او با محکم شدن فرمانروایی پسرش سلطان ابراهیم بر شیراز، با خواهر و مادرش راهی مشهد شد و در این شهر کلنگ ساخت بزرگ ترین مسجد را بر زمین زد. او که بر اساس کتیبه های موجود در مسجدش (کلمه «یا علی» و تکرار نام حضرت علی (ع) پس از نام حضرت محمد (ص) در دو طرف پایه ایوان مقصوره) شیعه جعفری بود، دل بستگی اش به امام رضا (ع) را با ساخت مسجدی در قبله گاه حرم مطهر نشان داد.

مدیر عامل: سید میثم موسوی مهر
 سردبیر: سید سجاد طلوع هاشمی
 دبیر شهر آرا محله: فاطمه خلخالی استاد
 دبیر شهر آرا محله منطقه نهمین: فاطمه شوشتری
 تلفن شهر آرا محله منطقه نهمین: ۳۲۲۱۸۲۶۸
 شماره پیامک: ۳۰۰۷۲۸۹
 دفتر منطقه نهمین: خیابان کاشانی، کاشانی ۱۲، پلاک ۲۳
 پست الکترونیک: mahallesamen@shahrara.ir
 کانال شهر آرا محله: @ShahraraMahaleh
 دریافت نسخه الکترونیک شهر آرا محله از: shahraranews.ir

باشکوه ترین مسجد مشهد

گنبد و دو مناره برای این فضا طراحی شد. مناره ها در این مسجد ویژگی منحصر به فردی دارند؛ اینکه از روی زمین آغاز می شوند و تا حدود چهل متر ارتفاع دارند. شیوه خاص تزیینات آن هم در کشیدگی الف های «لا اله الا...» و کتابت قصیده ای هجده بیتی در کنار اسماء الحسنی و احادیث پیامبر (ص) است.

شوشتری | امروز با وسعتی که حرم مطهر پیدا کرده است، مسجد گوهر شاد دیگر مجاور خانه های مردم و بازار بزرگ نیست. روزگاری که گوهر شاد خاتون ساخت این مسجد را در مساحت ۹ هزار و ۴۱۰ متر شروع کرد، طبق نقشه های قوام الدین شیرازی چهار ایوان، ۲۶ غرفه، هفت شبستان، یک

کتیبه دور ایوان مقصوره که به خط بایسنقر نوشته شده، آیاتی از سوره توبه است. در این ایوان که مقرنس زیبایی دارد، کتیبه زیادی نوشته شده که بیشترین عبارت به کار رفته «...الباقی» با ۲۱۶ بار تکرار است.

در این مسجد منبری از شاهکارهای منبت منتسب به حضرت صاحب الزمان (عج) قرار دارد که استاد محمد خراسانی در سال ۱۲۴۲ قمری (دوران فتحعلی شاه) با چوب گردو و گلابی بدون به کار بردن میخ ساخته است.

صحن این مسجد از معدود صحن های حرم است که حوض دارد. گویا این حوض از زمان ساخت مسجد بوده و سال های پس از زلزله سال ۱۰۸۴ قمری با آوار ایوان مقصوره پر شده است. البته در دهه ۱۳۳۰ حوض دوباره هشت گوش ساخته شد.

